

וְאֶהְבֶּהָ!

מפעל ההלכה לילדי ישראל לזכות מרן הרב מרדכי אליהו זצ"ל

**החידון השנתי
להליכות עולם ומידות טובות
שנה שלישית ה'תשע"ג**

באמונה ובאהבה (חלק א)

נפלאות לילדי ישראל מחיי הרב צבי יהודה הכהן קוק

כְּמוֹ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל

הוא הרב שלי! זכיתי ללמוד אצל הרב צבי יהודה הכהן קוק זצ"ל בישיבת מרכז-הרב בירושלים. מי שזכה לראות את הרב בתפילת יום הכיפורים, מיד הרגיש שהרב ממש כמו הכהן הגדול שבמקדש. כי ככה הרב הרגיש. הרב היה כהן, וביתו היה בירושלים - ולבו ונשמתו היו קשורים באהבה עצומה בכל התורה, בכל עם ישראל, בכל ארץ ישראל. זו האהבה העצומה שהמוקד שלה היה בית-המקדש. בכל תפילות יום הכיפורים הרב היה מתפלל בעמידה יציבה כמו מלאכי השרת. תלמידי הישיבה הצעירים היו נחלשים בגלל הצום ומתיישיבים לאגור כוח, אבל הרב היה ממשיך ועומד כל התפילה. רק בהפסקת הצהריים שנמשכה כשעה קלה, הרב הרשה לעצמו להתיישב מעט לנוח. וכאשר הרב היה יוצא מהתפילה, היה מאיר פנים בשמחה גדולה, ומסביר כי זו המשמעות המיוחדת של יום הכיפורים: אמנם יום צום וחתירת הדין, ועם זה הוא יום של היטהרות, של סליחה ושמחה!!

קוֹדֵם תַּעֲלֶה לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

רב חשוב שגר בחוץ לארץ פנה לרב צבי-יהודה הכהן קוק להתייעץ. הוא עסק בחינוך נוער יהודי באמריקה. הוא שאל: האם עליו לעלות להתיישב בארץ ישראל, או אולי עדיף שיישאר וימשיך בחינוך הנוער היהודי ויציל אותו חלילה מהתבוללות עם גויים? הרב ענה לו: קודם תעלה לארץ ישראל, ואחר כך תשאל שוב. וכך עשה אותו רב, עלה לארץ, קנה בית, וכעבור זמן פנה שוב ושאל את הרב. הרב ענה לו בהסברה רבה: הבסיס והבית של כל יהודי זה קודם כל ארץ ישראל. כשיהודי בא לארץ - זה נקרא "עליה". כל מקום אחר בעולם נקרא "חוץ" לארץ. לכן קודם כל באת לארץ, עלית!!! קבעת את מקומך בבית הנכון. עכשיו אפשר לשקול הצעה של שליחות לכמה שנים לחנך ולהציל נוער יהודי - ולחזור הביתה. לארץ ישראל.

שְׂאֵלַת רַב

זה היה בהיותי בכתה י'. למדתי בישיבה תיכונית, ותלמיד חדש בכתה י"א הסתובב עם שאלה מקנטרת על דברים שכתב הראי"ה קוק זצ"ל. הוא זלזל בכל תשובה שנאמרה לו, ואני מאוד רציתי לענות לו תשובה שתמנע את הזלזול. חשבתי.. ומיד עלה בי רעיון: אעלה לירושלים, ואשאל מיד את בנו של הרב, את הרב צבי-יהודה בכבודו ובעצמו. וכך עשיתי. הגעתי, והתלמיד המשמש הכניס אותי לחדר, וראיתי את פני הרב, כמו מלאך! עטור זקן לבן, מאיר פנים במלוא שמחה, מבט נעים ומלא שלווה. הרגשתי את הרב ממש כמו אבא אוהב. אמרתי: לא הבנתי פסקה אחת בספר "אורות" של הראי"ה קוק? והרב חיך והגיב: "רק פסקה אחת לא הבנת.. ואת כל השאר הצלחת להבין...". - ולעצמי, למדתי איך לשאול נכון.

עִם יִשְׂרָאֵל, גּוֹף וְנִשְׁמָה

זכיתי לשאול את הרב שאלה. הרב צבי יהודה היה רב שהרבה הרבה מאוד היו פונים אליו בשאלות. כל יום, עשרות ואולי מאות שאלות. בדברי תורה, בהלכה, בענייני מדינה, התיישבות, בטחון, בעניינים בין לאומיים, ובהתייעצות אישית... בכל תחום. שאלתי על מאמר בספר "אורות" של הראי"ה קוק זצ"ל: איך להתייחס לחלקים בעם ישראל שעוסקים בחולין, כמו עבודה, שרות צבאי או ספורט? הרב האיר לי פנים אוהבות ואמר לי: הכול בעם ישראל זה קודש!!! כמו שלאדם יש גוף ויש נשמה, גם לעם ישראל כולו יש גוף כללי ויש נשמה כללית. העיסוק בחול - זה עיסוק בגוף הקדוש של צרכי החיים בעם ישראל. והעיסוק בענייני קודש, כמו לימוד תורה ומצוות - זה עיסוק בנשמה של עם ישראל. וביחד הכול קדוש.

וְאֶהְבֶּהָ!

מפעל ההלכה לילדי ישראל לזכות מרן הרב מרדכי אליהו זצ"ל

**החידון השנתי
להליכות עולם ומידות טובות
שנה שלישית ה'תשע"ג**

אמא בְּאֶהְבֶּהָ

לכבד את אמא - זו ממש מצווה בתורה, שנאמרת בפסוק מפורש: "כבד את אביך ואת אמך". זה היה היחס המעולה שרבנו הרב צבי-יהודה הביע כלפי אמו. הרב צבי יהודה נולד בשנת ה'תרנ"א [לפני... 122 שנה]. אמו, היא הרבנית רייזה-רבקה, שהייתה אשת חיל, בעלת מידות ומליאת אהבת תורה ואהבת ישראל לכולם. הרב צבי-יהודה הקפיד תמיד, לבוא לבקר את אמו ולהתעניין בשלומה, גם כשהיה בעול הישיבה והציבור. אמו הרבנית, הייתה משננת לו הערות אוהבות שישמור על הבריאות, ועל ענייני הבית, ונותנת לו דברים טובים וממתקים. כשהרב היה נפרד ללכת - היה נזהר שלא להסתובב ולהפנות לה את הגב, אלא הוא היה פוסע לאחוריו כשפניו מביטים באמו עד שיצא.

הילד עדין לא קבל

הרב צבי-יהודה מאד הקפיד על מידות טובות. הוא ממש עבד על עצמו כדי לבנות באישיות שלו מידות טובות. בישיבת מרכז-הרב בה למדתי, היה מושג שהדהד לכולנו, והוא: "עבודת המידות", ללמוד איך להקפיד על כל מידה של התנהגות שתהיה מידה טובה באמת. הרב יאיר אוריאל זצ"ל מתלמידי האהובים של הרב צבי-יהודה מספר על הדאגה הרבה של הרב לילד, וכך היה: הרב השתתף בברית מילה, שלאחריה התקיימה סעודת המצווה. הגישו לכל האורחים מנות, וחיכו שהרב יפתח בברכה - והרב לא פתח. הזמינו את הרב שוב לברך, והרב אמר: "עדין לא חלקו לכולם". הרב הצביע על ילד באחד השולחנות, ואמר: "הילד עדין לא קבל". רק לאחר שנתנו ליד את המנה שלו, הרב נאות לפתוח בברכה ולטעום מסעודת ברית המילה.

להיות ישר בכל דָּבָר

היה זה בשעה מוקדמת מאד בהשכמת הבוקר, לפני שתתחיל תפילת שחרית. הרב צבי-יהודה הגיע אל אולם בית המדרש, לפתע יצא וחזר כעבור כמה דקות עם סולם גבוה וכבד. תלמיד הישיבה שראה, תמה: למה הרב צריך סולם?.. הרב היה אז קרוב לגיל שמונים, וחלש ברגליו. התלמיד שהיה צעיר, לא העיז להציע עזרה. הרב קרב את הסולם אל מדפי הספרייה, טיפס אט אט בשלבי הסולם. וכשהגיע אל ראש הסולם, אחז בסולם ביד אחת, ובשנייה הושיט לספר קודש שהיה בולט מונח באלכסון. הרב יישר את הספר במקומו, ירד חזרה מסולם. כל הרב היה מדקדק במידותיו מאוד. והיה אומר: כיון שעלינו להיות ישרים, צריך להיות ישר בכל דבר.

האם פתחו לך?

סיפר לנו הרב בני אייזנר זצ"ל מתלמידי הרב צבי יהודה: הייתי רגיל לפנות לרב ולהתייעץ בהרבה שאלות. לפעמים בישיבה, ולפעמים הייתי הולך לרב עד לביתו ברחוב עובדיה בשכונת גאולה שבירושלים. פעם אחת הגעתי לבית הרב בזמן הפסקת צהריים, והמתנתי עד לשעה ארבע, אז הרב היה רגיל לקום ממנוחת הצהריים. המתנתי, עד ששמעתי מעבר לדלת את פסיעותיו של הרב שקם ליטול ידיים. כמה דקות, ודפקתי בדלת - והרב לא ענה. שוב דפקתי, ופעם שלישית דפקתי - והרב לא ענה. המתנתי, ולפתע נפתחה הדלת מעט, הרב הציץ לעברי ואמר: "בני, האם פתחו לך? אם לא פתחו, למה אתה ממשיך לדפוק...". והרב סגר את הדלת. נאלמתי בבושה. להיכנס, הדלת לא נפתחה. ללכת, הרב יודע שבאתי. מה אעשה עתה?

לפתע שוב נפתחה הדלת, והפעם לרווחה. הרב עמד בפנים מאירות והזמין אותי להיכנס, כשהוא משתף אותי ואומר: "למדתי את המשמעות של אמירת הפסוק 'ה' שפתי תפתח...' בתחילת תפילת העמידה. צריך להמתין מעט, כדי להרגיש שבאמת ה' פתח לי את שפתיי, כדי להמשיך 'ופי יגיד תהילתך'. להמתין מעט כדי שיתברר לך, האם פתחו לך...! זה היה עצום.

וְאֶהְבֶּהָ!

מפעל ההלכה לילדי ישראל לזכות מרן הרב מרדכי אליהו זצ"ל

**החידון השנתי
להליכות עולם ומידות טובות
שנה שלישית ה'תשע"ג**

שאלות

[1] כמו הכהן הגדול

- א. כיצד הרגיש הרב בתפילת יום הכיפורים?
- ב. כיצד היה הרב מתפלל ביום הכיפורים?
- ג. מהי המשמעות המיוחדת של היום לפי דברי הרב?

[2] קודם תעלה לארץ ישראל

- א. לפי דברי הרב האם על האדם לעלות להתיישב בארץ או לחנך נוער יהודי בחוץ לארץ? הסבר מדוע.
- ב. מדוע לדעתך ענה הרב: "קודם תעלה לארץ ישראל ואחר כך תשאל שוב"?

[3] שאלת רב

- א. תאר את הרב לפי דברי התלמיד.
- ב. מדוע חשוב היה לתלמיד להגיע אל הרב?
- ג. מדוע חייך הרב כשאמר התלמיד: "לא הבנתי פסקה אחת...?"
- ד. מה למד התלמיד מתשובת הרב? כיצד למד זאת?

[4] עם ישראל, גוף ונשמה

- א. מדוע לדעתך אומר המספר: "זכיתי לשאול את הרב שאלה"?
- ב. באלו עניינים/תחומים היו פונים לרב?
- ג. השווה בין עם ישראל לאדם:

לאדם יש _____ ו _____

לעם ישראל יש _____ ו _____

ולכן העיסוק בענייני החול הוא כמו _____

והעיסוק בענייני הקודש הוא כמו _____

[5] אמא באהבה

- א. תאר את אמו של הרב צבי יהודה.
- ב. מדוע הקפיד הרב לבקר את אמו ולהתעניין בשלומה?
- ג. כיצד היה הרב נפרד מאמו?

וְאֶהְבֶּתְךָ!

מפעל ההלכה לילדי ישראל לזכות מרן הרב מרדכי אליהו זצ"ל

**החידון השנתי
להליכות עולם ומידות טובות
שנה שלישית ה'תשע"ג**

[6] הילד עדיין לא קבל

- א. הסבר את המושג "עבודת המידות"
- ב. מדוע חיכה הרב ולא ברך בסעודת ברית המילה בה השתתף?
- ג. מה אנו לומדים מהתנהגות זו של הרב?

[7] להיות ישר בכל דבר

- א. בן כמה היה הרב על פי הסיפור?
- ב. מדוע לדעתך לא העז התלמיד הצעיר להציע עזרה לרב?
- ג. מדוע חשוב היה לרב ליישר את הספר במקומו?
- ד. איזו מידה אנו לומדים ממעשהו של הרב?

[8] האם פתחו לך?

- א. למה התלמיד הגיע לבית הרב?
- ב. כיצד התלמיד הרגיש כשהרב העיר לו?
- ג. מה התלמיד למד מהתנהגותו של הרב?

בהצלחה רבה לכל!